

Centrum audiovizuálních studií

Posudek teoretické diplomové práce – bakalářské

Autor/ka práce: **Bc. Daniel Burda**

Název práce: **Spekulativní korporativismus. Korporátní estetika jako součást postinternetového umění**

Posudek vedoucí/ho práce

Autor/ka posudku (jméno, příjmení, pracoviště): **Mgr. Palo Fabuš, CAS FAMU**

Hodnocení obsahu a výsledné podoby teoretické diplomové práce:

Vhodnost zvoleného cíle a přístupu práce: **vhodné**

Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu: **spíš nedostatečná**

Schopnost kriticky vyhodnotit a použít odbornou literaturu: **podprůměrná**

Logičnost struktury práce, souvislost jejich kapitol a jejich proporce: **přijatelná**

Jazyková a stylistická úroveň práce: **podprůměrná, prkenné vyjadřování, překlepy, zbytečné anglicismy**

Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně vyskytují přejaté pasáže bez udání zdroje, práce nemůže být doporučena k obhajobě): **citační aparát nesourodý, v jednom případě (str. 18, kurzivou) není jasné, kdo je autorem odstavce**

Obrazové přílohy v dostatečném rozsahu, oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava: **ano**

Původnost práce, přínos k rozvoji oboru: **práce je původní, ale nepříliš přínosná**

Celkové hodnocení diplomové práce (A-F): **E**

(vysvětlivky hodnocení: A = výborný výkon převyšující daná kritéria, B = nadprůměrný výkon s minimem chyb, C = průměrný výkon s přijatelným počtem chyb, D = přijatelný výkon s větším počtem chyb, E = výkon vykazující minimální naplnění kritérií, F = nepřijatelný výkon)

Doporučení:

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce obsahuje odstavec shrnující obsah práce a její závěry; rozvádí detailněji hodnocení dílčích kritérií uvedených výše, zejména zdůvodnění známek D, E, F; vyzdvihuje přednosti práce, zvláště v případě hodnocení A, B; formuluje otázky, k nimž se student/ka musí při obhajobě vyjádřit; na závěr uvádí jednoznačné vyjádření, zda autor prokázal či neprokázal schopnost samostatné tvůrčí činnosti ve své oblasti výzkumu, zda jeho práce splňuje či

nesplňuje požadavky standardně kladené na diplomové práce, zda vedoucí/oponent práci doporučuje či nedoporučuje k obhajobě a jakou známku navrhuje. Slovní hodnocení má typicky rozsah 1 normostrany; v případě práce bez výtek může být i kratší. U prací, kde není co vytýkat, je namístež položit doplňující otázku ve smyslu, kam by uchazeč pokračoval v dalším výzkumu.

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce:

Ambicí Burdovy práce je představit a zavést nový pojem charakterizující jednu specifickou tendenci v současném výtvarném umění. Pod názvem spekulativní korporativismus (SK) seskupuje umělecká díla, která podle Burdy splňují zároveň tři podmínky: jsou postinternetové, kritické a obsahují „přidanou hodnotu“. V první kapitole autor SK charakterizuje jako východisko postinternetového umění; uměleckou tendenci inspirovanou současnou filosofií tzv. „spekulativního realismu“. V druhé, nejdelší kapitole vyjmenovává a popisuje konkrétní umělecká díla a hodnotí, nakolik je lze považovat za představitele SK. V třetí kapitole formuluje zmíněné tři podmínky, podle nichž má být možné stanovit, jestli dílo patří k SK. Následuje krátké z(ne)hodnocení SK a závěr.

Na úvod bych rád vyzdvihнул, že Burda si touto prací naděлил poměrně náročný úkol – definovat a obhájit nový umělecký směr. To bezpochyby vyžaduje solidní ukotvenost v historii výtvarného umění a kritického myšlení. Je proto škoda, že práce je výsledkem velmi povrchní rešerše a nedotažené úvahy. Již beztak poměrně mlhavý koncept postinternetového umění i jeho historický původ jsou v Burdově pojetí ještě mlhavější, ačkoli i v českém prostředí prošly reflexí (Meixnerová, Sellnerová) dostatečnou na to, aby se s ním dalo pracovat přesněji a věcněji. Ono by vlastně stačilo být alespoň konzistentní, jenže v textu práce je SK někdy podoborem postinternetového umění (9) a někdy je jeho východiskem (název 1. kap.). O samotném postinternetovém umění poněkud ledabyle říká, že je „odvozené od novomediálního“ (10), a samo vysvětlení původu nových médií je bezmála mytologické (10, 1. odst.), což je na absolventa CASu ostudně málo. Navíc, údajně s příchodem postinternetového umění začala být některá umělecká díla pro diváky obtížně rozlišitelná od jiných objektů (Haló, tady Duchamp!).

Burda slovo diskurz používá poněkud nešikovně ve významu test (9), v práci lze najít anglicismy jako je subskripce a formula (ve významu vzorce či schématu), ale snad nejmouvěěji nakládá s centrálním pojmem spekulace. Sice tvrdí, že „spekulativní“ není jenom odvozeninou z této filosofie, jelikož by šlo o „pouze rétorické cvičení“ (12), ale stejně tento pojem používá tak mnohoznačně, že mu lze připsat vlastně jakýkoli tradiční význam nezúžený předdeslanými odbornými a tvůrčími kontexty. Spekulovat znamená kolikrát prostě jenom reflektovat, přemýšlet, předkládat neexistující alternativy. Když např. říká, že „komunikace [umělecké skupiny Demystification committee] s mezinárodní investiční bankou je nutně performativní a umělci tedy evidentně spekulují o povaze svých vlastních schopností být důvěryhodným (solventním) žadatelem o půjčku“ (12), tak je jasné, že spekulativní může být tedy prakticky jakýkoli projev seberefektivní lidské snahy.

Jelikož Burda značně podcenil rešerši historických předchůdců, ať už jde o myšlenkové rámce, díla, autory a teoretik(č)ky, o dílech řazených k SK přemýšlí především v intencích brandingů a interpretuje je jako kritiku konzumerismu jakoby šlo o něco, co tady v této formě ještě nebylo, a bezděčně tak vyvolává duchy uměleckých projektů, které totéž dělali mnohem agresivněji, účinněji a nekompromisněji. Sice zmiňuje Yes Men, ale po pojmech jako jsou tactical media, hnutí Situacionistů nebo pozdější culture jamming, a tvůrců jako jsou AdBusters nebo BLF a autorů jako je Naomi Klein ani vidu ani slechu.

V průběhu práce se ukazuje, že pod SK si Burda nepředstavuje ani tak nějaké tendence jako spíš formální manýru, vyloženě žánr, kterému se umělec zpronevěří už jen tím, že pracuje s existující značkou místo toho, aby si vymyslel vlastní. Také není jasné, co jedna ze tří hlavních črt SK, „přidaná hodnota“, vlastně znamená. V jedné chvíli je to snad funkčnost, ale může to být prý také popularita. Horší je to s ohlašovanou kritičností SK. Nejdřív se z ní stane „jinakost“, která u diváka čeká na odhalení, čímž Burda dílo SK na základě jeho strategie „přeznačování“ ponižuje na své druhu chyták: SK dílo je umění, které je totiž formálně a/nebo obsahově „jenom jako“, v tom je jeho „jinakost“ a

odhalení této jinakosti „musí v určité fázi přijít“ (22, 23). Následně Burda, udolán autoritou Václava Magida, přiznává, že u děl SK vlastně ani tak nejde o kritičnost, „alespoň [však] přijímají novou „hru“ a přeznačují samu podstatu toho, co je umělecké dílo v digitálním nebo veřejném prostoru.“ (totiž, umělci neprezentují své osobnosti již pouze jako značky, ale jako firmy). Nakonec zcela rezignuje a připouští, že jde o prázdnou formu, vyhořené umění, „pouhá komerce kritizující komerci“ (25). Umělci se zpronevěřují a stávají se korporacemi. Závěrem si tedy Burda nejenom protiřečí (výše SK oplývalo „jinakostí“) ale dělá ještě otáznější praktickou část jeho diplomové práce.

Studenti CASu nejsou trénováni jako akademici a nad výše zmíněnými nekonzistencemi či nedomyšleností úvahy by šlo ještě mávnout rukou. Jestli mě něco zarazí, tak je to spíš vytrvalý dojem, že Burda umění vlastně moc nevěří. Podle něj „umělce nelze považovat za schopné reálně ovlivnit trh s produkty,“ (22) jelikož „[u]mělci nedisponují prostředky, aby své korporátně laděné projekty mohli realizovat a přiblížit masovému publiku“ (22, Haló, tady Jonáš Strouhal!)

Práce má v zásadě logickou strukturu, splňuje minimální formální náležitosti, autor prokázal schopnost samostatné tvůrčí činnosti, práce splňuje požadavky standardně kladené na diplomové práce – byť na jejich dolní hranici. Doporučuji k obhajobě se známkou E.

Datum: .....

Podpis: .....